

Ельцина стали «плюсами». По-друге, позначався стереотип «цар хороший, а бояри погані». Хотілося вірити, що «цар» все робить правильно, що він піклується про своїх «дітей», але Ельцин вже не годився на роль такого доброго царя, а Путін підходив.

Ще однією важливою властивістю міфу є те, що його не можна перевірити. Також слід зазначити, що в міфі події відбуваються поза рамками логічного і раціонального судження, і при цьому всі події у міфі значимі та взаємопов'язані. На думку ряду дослідників, міф передбачає наявність особливих умов комунікації, оскільки в ньому є слухач, але немає автора повідомлення. Із цієї причини міф стає незаперечним, бо немає з ким сперечатися. Міф можна розглядати як певний оператор універсальності, оскільки він підтверджується фразами типу «так всі говорять, вважають», «всі так думають», «всі знають це».

Отже, приходимо до висновку: політичне міфотворення стало невід'ємною складовою сучасної дійсності. Міф є потужним засобом впливу на масову свідомість. Специфіка міфу полягає в тому, що він не відтворює і не пояснює реальну дійсність, а використовує її для створення ілюзії, гармонійної конструкції – своєрідної системи координат для свідомості, специфічного відтворення нею суспільних явищ. Політичний міф не потребує перевірки на істинність. Символізуючи та абстрагуючи факти й явища суспільного життя, він сприймається свідомістю як реальність, над якою не слід замислюватись. І міф, і імідж виконують функцію інтерпретатора. Міфи впорядковують реальність у всьому її різноманітті: оскільки фактично перевірити і проаналізувати всі явища неможливо, конструюється «псевдо-реальність». У наш час ми маємо справу з неоміфологією, яка пояснює дійсність за допомогою іміджів. Імідж – стійкий образ, що виникає у людській психіці, та є відображенням реальності. Політична міфологія є особливою формою політичної

свідомості, яка значною мірою спирається на систему іміджів, які функціонують у політиці. Міфологізація суспільної свідомості – одна з найуспішніших технологій просування політичних продуктів на політичному ринку та створення іміджу сучасних еліт.

1. *Войтасик Л.* Психология политической пропаганды / Л. Войтасик М., 1981. – 321 с. 2. *Грачев Г. В., Мельник И. К.* Манипулирование личностью. Организация, способы и технологии информационно-психологического воздействия / Г. Грачев, И. Мельник. – М.: Алгоритм, 2002. – 288 с. 3. *Кара-Мурза С. Г.* Манипуляция сознанием / С. Г. Кара-Мурза. – М.: Эксмо, 2001. – 832 с. 4. *Карпунин О., Макаревич З.* Формирование масс: Природа общественных связей и технологии «публик рилейшинз»: Опыт историко-социолог. исследования / О. Карпунин, З. Макаревич. – Калининград: ФГУИПП Янтарь, 2001. – 547 с. 5. *Кассирер Э.* Техника современных политических мифов / Э. Кассирер // Вестник Московского ун-та. – Сер. 7. Философия. – 1990. – № 2. – С. 153–164. 6. *Почепцов Г. Г.* Коммуникативные технологии двадцатого века / Г. Почепцов. – М.: «Рефл-бук», К.: «Ваклер», 1999. – 352 с. 7. *Пугачев В. П.* Технологии скрытого управления в современной российской политике / В. Пугачев // Вестник Московского университета. – Серия 12. Политические науки. – 2003. – № 3. – С. 66–101. 8. *Хайек Ф. А.* Дорога к рабству / Ф. А. Хайек; пер. с англ. Н. Ставиской; под ред. и с примеч. А. Бабича. – London: Karsov, 1983. – 286 с. 9. *Цуладзе А.* Политическая мифология / А. Цуладзе. – М.: Эксмо, 2003. – 384 с. 10. *Шайгородський Ю.* Політика: взаємодія реальності і міфу / Ю. Шайгородський. – К.: Знання України, 2009. – 400 с. 11. *Шестов Н. И.* Политический миф теперь и прежде / Н. И. Шестов / Под ред. проф. А. И. Демидова. – М.: ОЛМАПРЕСС, 2005. – 414 с. 12. *Шульга Н. В.* Мифологема в структуре массового политического сознания: автореф. дис. на соискание ученой степени канд. филос. наук: спец. 09.00.11 «Социальная философия» / Н. В. Шульга. – Омск, 2006. – 16 с. 13. *Юнг К.* Проблемы души нашего времени / К. Юнг – М.: Прогресс; Универс, 1994. – 336 с.

Олена Литвиненко

Роль національної еліти в інформаційному суспільстві

У статті розкривається роль національної еліти в сучасному інформаційному суспільстві. Національна еліта, до якої належать і представники української інформаційної еліти, здатна прискорити процеси утвердження України як повноправного члена світової спільноти, захистити вітчизняний інформаційний простір держави відповідно до національних інтересів українського народу.

The article deals with the role of national elites in the modern information society. The national elite, which includes representatives of the Ukrainian information's elite is capable to accelerate the establishment of Ukraine as a full-fledged member of the international community, to protect the national information space state according to the national interests of the Ukrainian people.

Кінець ХХ – початок ХХІ століть став переломним для основної маси світової спільноти, адже в цей час формується і набуває активного розвитку так зване «інформаційне суспільство», базовою характеристикою якого є проникнення в усі сфери життєдіяльності людини інформації у її розумінні як стратегічного ресурсу й продукту. За таких умов відбувається переосмислення основоположних політичних, економічних, соціально-гуманітарних принципів і традицій. Набуває особливої ваги питання захисту національного інформаційного простору, оскільки територія держави визначається не стільки географічними, скільки інформаційними кордонами. Залежно від рівня розвитку інформаційної сфери країни, ступеня її інтегрованості у міжнародний простір та захищеності від іноземної інформаційної окупації, визначається авторитет

держави серед світової спільноти та її здатність до розвитку й самоствердження.

Основоположною рушійною силою в будь-якому суспільстві є національна еліта. Слово еліта має подвійне походження – від лат. *eliqere* і франц. *elite* – найліпше, відібране, вибране, меншість суспільства, що становить достатньо самостійну, вищу, відносно привілейовану групу, наділену особливими психологічними, національними і політичними якостями, яка бере безпосередню участь у затвердженні й здійсненні рішень, пов'язаних з функціями управління, розвитку науки і культури (тобто творчі функції) [4]. Представники еліти займають найбільш впливові позиції в суспільній ієрархії, впливають як на політичний, так і на економічний та культурний курс держави.

Роль, суспільні функції і ступінь відповідальності національної еліти особливого значення набувають

у перехідні періоди розвитку суспільства, оскільки потрібно сформулювати відповіді на виклики, поставлені змінами, показати суспільству шлях вирішення проблем, консолідувати його і повести за собою [2]. Для підвищення конкурентоздатності будь-якій країні потрібна високопатріотична, національно віддана, освічена й активна діюча еліта. Адже саме від вчинків і поглядів видатних представників багато в чому залежить не тільки подальший розвиток, але й наявність державності у тієї чи іншої нації.

Дослідженням різних аспектів функціонування еліт займалися низка закордонних – П. Бірнбаум, М. Вебер, Р. Міллс, Р. Міхельс, В. Парето, А. Тойнбі, а також українських вчених – Д. Донцов, В. Горський, В. Кремінь, Б. Кухта, В. Липинський, І. Лисяк-Рудницький та інші.

Актуальність наукового осмислення ролі, завдань та складу національної еліти України, аналізу діяльності окремих її представників зумовлена збільшенням ризиків і загроз національній інформаційній безпеці, нівелюванням представниками владних структур національних інтересів та відсутністю єдиної державної інформаційної політики, спрямованої на захист української нації.

Еліту зазвичай поділяють на три різновиди – ділову, духовно-інтелектуальну і політичну. До ділової еліти належать визначні підприємці, менеджери, економісти, промисловці, бізнесмени; до духовно-інтелектуальної – провідні наукові й педагогічні працівники, письменники, культурологи, діячі мистецтва, представники церкви та інших релігійних організацій; до політичної – видатні особистості законодавчої, виконавчої і судової гілок влади [8]. Крім того, виокремлюють військову й технічну еліту.

Стан сучасного суспільства доцільно визначити як інфократія (з гр. *cratos* – влада), що дослівно означає «влада інформації». Утвердження інформаційного суспільства, зростання ролі інформаційної складової під час прийняття різноманітних рішень – управлінських, політичних, економічних, соціально-культурних тощо зумовило постання інформаційної еліти. Досить часто науковці зводять в єдине ціле інформаційну та духовно-інтелектуальну еліту, але цей підхід не є об'єктивно обґрунтованим, оскільки перед представниками цих груп стоять різні завдання.

Дослідник інформаційної безпеки України О. Литвиненко зазначає, що вирішального значення набуває позиція інформаційної еліти в суспільствах, які перебувають у ситуації переходу, транзиту від одного політичного режиму до іншого. Їхній перехідний (у сенсі визначення правил політичної гри, суспільної ідеології та міфології) характер, значна маса маргіналізованого населення, яке не має чітких, усталених світоглядних орієнтацій, значно знижують бар'єр навіюваності, полегшують маніпуляції масовою та індивідуальною свідомістю. Крім того, у цих суспільствах нерозв'язаною залишається проблема розробки інтересів спільнот. Таким чином, інформаційна еліта на певний час виходить на центральні, звичайно не властиві їй позиції не тільки в публічних, а й у «тіньових» ланках процесу ухвалення політико-економічних рішень [3].

Виходячи з такого трактування, національній інформаційній еліті України, до якої належать провідні працівники засобів масової комунікації (ЗМК), аналітики, експерти, сьогодні відводиться основоположна роль у державотворчих процесах. У цьому контексті важливими є персоналістичні дослідження. Аналіз життєвих і творчих позицій та переконань окремих представників інформаційної еліти

дозволить сформулювати узагальнені напрями розвитку інформаційної сфери України.

Одним із видатних представників інформаційної еліти України є Віктор Федорович Чамара – Заслужений журналіст України, член та секретар Національної спілки журналістів України, генеральний директор Українського національного інформаційного агентства «Укрінформ» упродовж майже 12 років (1999–2011 рр.). Внесок В. Чамари в розбудову національного інформаційного поля є вагомим і значущим, про що свідчить низка відзнак: нагороджений грамотою Президії Верховної Ради УРСР, орденом «За заслуги» III ступеня та орденом «За заслуги» II ступеня, медаллю «На пам'ять 1500-ліття м. Києва», відзначений Подякою Президента України, Почесною Грамотою Верховної Ради України, Почесною Грамотою Кабінету Міністрів України, лауреат премії «Золоте перо». За його ініціативою започатковані й реалізуються інформаційні проекти (спрямовані на приведення журналістських стандартів і методів роботи до вимог часу з метою задоволення потреб споживачів у різнобічній інформації), підтримуються реформи в галузі економіки, політики, державного управління. Надзвичайно важливою є роль Віктора Федоровича в розвитку міжнародного співробітництва України у сфері інформації, у підвищенні міжнародного іміджу держави та прискоренні її інтеграції у світовий інформаційний простір.

Погляди й переконання кожної людини формуються упродовж її життя під впливом низки факторів – місце народження, навчання, професійна діяльність, сімейні цінності тощо. Історично склалося так, що більша частина української національної еліти є вихідцями із сільської місцевості. Українське село завжди було осередком збереження національної ідеї та захисту національних інтересів. В. Чамара народився 8 жовтня 1952 р. в селі Ковалівка Полтавського району Полтавської області. Оскільки світоглядні принципи людини закладаються ще в ранньому дитинстві, тому можна припустити, що на вибір подальшої долі Заслуженого журналіста України суттєво вплинула мала Батьківщина – Полтавщина, вихідцями з якої є багато патріотично налаштованих, відданих українському народові видатних діячів.

Навчання на факультеті журналістики (1970–1975 рр.) Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка (нині – Інститут журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка), а також в Академії суспільних наук (1984–1986 рр.; м. Москва, Російська Федерація) теж вплинуло на визначення життєвих пріоритетів В. Чамари. Професія журналіста передбачає не тільки і не стільки банальне донесення інформації до споживача (її інтерпретацію, аналіз, забезпечення взаємодії джерел інформаційних повідомлень із реципієнтами цих матеріалів), адже мас-медійник не повинен бути заангажованим чи однобічним. Свідченням дотримання В. Чамарою цих положень є його життєве кредо: «Тримати голову холодною у найгарячіших ситуаціях».

Займатися журналістикою він розпочав ще під час навчання у школі: із 1967 р. на засадах сільського кореспондента постійно друкувався у районній газеті; з 1972 р. – на постійних позаштатних засадах працював у «Спортивній газеті», газетах «Комсомолец Полтавщини», «Молодь України» [5].

Увесь трудовий шлях Віктора Федоровича пов'язаний з Українським національним інформаційним агентством «Укрінформ» (колишні УТА, УкТА, БУП, РАТАУ, ДІНАУ).

Розпочавши його з рядового репортера, він пройшов усі сходи кадрової вертикалі агентства – до головного редактора (1986 р.), заступника директора (1990 р.), першого заступника (1994 р.), генерального директора (1999 р.) [5]. За багатолітню історію існування агентства (яке було засноване 1918 р.) Віктор Федорович став першим і до цього часу єдиним його керівником, який пройшов усі кар'єрні сходи. Це сприяло виробленню у В. Чамари чіткого усвідомлення важливості ролі Укрінформу як у вітчизняному інформаційному просторі, так і у створенні міжнародного іміджу держави.

Віктор Федорович вважає діяльність національних інформаційних агентств стратегічною для будь-якої держави, адже інформативність в уяві багатьох людей асоціюється з «фабриками» з виробництва, перероблення та постачання новин. У біографії цих інформаційних «фабрик» багато поколінь і в багатьох країнах світу вносили істотні зміни, впроваджували залежно від розвитку цивілізаційних процесів, технічні й технологічні новації [5]. Власне, на новинні агентства покладається завдання з постачання інформаційних матеріалів для ЗМК.

В. Чамара займав керівні посади Укрінформу в дуже складний, політично й економічно нестабільний період (перехід від тоталітарного до демократичного стилю управління, становлення молодого незалежного Української держави, економічна криза 1990-х років, Помаранчева революція 2004 р., світова фінансова криза 2007 р. тощо), проте аналіз інформаційних матеріалів, технічних і технологічних здобутків агентства свідчить про цілеспрямовану й наполегливу його діяльність на шляху до розбудови й утвердження дійсно національного інформаційного поля України. Нейтральний тон, достовірність, об'єктивність інформаційних повідомлень агентства, висвітлення різних точок зору є показником послідовного й неухильного дотримання стандартів агенційної журналістики. Саме у вмінні за будь-яких обставин чітко, лаконічно і доступно подавати різнопланову інформацію виявляється професіоналізм і невідступність від власних принципів В. Чамари.

У зв'язку з незрозумінням чи небажанням української влади зрозуміти важливість виробництва й розповсюдження інформаційного продукту, який би повністю відповідав і захищав національні інтереси, сьогодні в Україні ситуація складається таким чином, що переважну більшість вітчизняних ЗМК утримують окремі політичні партії та фінансово-промислові кола, які законірно використовують потенціал мас-медіа, передусім у власних, а не державних інтересах. Крім того, більшість приватного капіталу ЗМК є закордонним, а іноземні споживачі отримують інформацію про події в Україні здебільшого із російських мас-медійних джерел. Така ситуація шкодить не лише іміджу України, але й інформаційній безпеці держави.

Вихід молодого держави на міжнародну арену, тим більше утвердження її там як повноправного суб'єкта, без потужної інформаційної підтримки за сучасних умов неможливий. Укрінформ (відповідно до статуту) реалізує в межах своєї компетенції державну політику у сфері інформації шляхом збирання, обробки, творення, зберігання й підготовки інформації, випуску та поширення новин, надання фото- та іншої інформаційної продукції засобам масової інформації, органам державної влади, підприємствам, установам, організаціям, об'єднанням громадян, а також приватним особам в Україні та за її межами [6]. Колективу агентства на чолі з В. Чамарою (за умови відсутності належного

фінансування виконання вказаних завдань) вдалося реалізувати низку заходів, спрямованих на посилення української складової у вітчизняному й закордонному інформаційному просторі.

Революційною подією в інформаційній сфері України став перехід у 1998 р. Укрінформу (першим серед українських ЗМК) на Інтернет-мовлення. Крім того, уже до цього часу було запроваджено відправлення інформаційної продукції електронною поштою в режимі «off-line». Створення 1999 р. власного комунікаційного вузла Укрінформу сприяло підвищенню популярності агентства, оскільки працівники отримали власні Інтернет-адреси. 2003 р. проведено модернізацію новинного сайту. Із цього часу Укрінформ розпочинає постачання власної інформаційної продукції (як текстової, так і фото) в режимі «on-line». Подальше удосконалення технічних і технологічних характеристик роботи агентства дозволило збільшити присутність національного інформаційного агентства у світовому інформаційному просторі.

В. Чамара – далекоглядний журналіст і керівник, підтвердженням чого є його діяльність, спрямована на посилення міжнародної складової у діяльності агентства. Із 1995 р. Укрінформ – єдиний представник України в Європейському Альянсі Інформаційних Агентств (англ. EANA). Участь у такій структурі необхідна державі з низки причин, серед яких чільне місце посідає можливість отримувати й передавати інформацію без посередників, а також обмінюватися досвідом.

За ініціативи В. Чамари 2006 р. було створено ще одну міжнародну організацію – Асоціацію національних інформаційних агентств країн Причорномор'я (ПАНІА) (англ. BSANNA). На сьогодні до складу ПАНІА входить 14 країн, кожна з яких представлена одним інформаційним агентством. Це такі агентства: АзерТАдж (Азербайджан), АНА (Греція), ANADOLU AGENCY (Туреччина), АТА (Албанія), АРМЕНПРЕСС (Вірменія), БТА (Болгарія), ІТАР-ТАСС (Росія), GNH (Грузія), МОЛДПРЕС (Молдова), АДЖЕРПРЕС РОМПРЕС (Румунія), ТАНЮГ (Сербія і Чорногорія), Укрінформ (Україна), МІА (Македонія), НІНА (Хорватія) [5]. Вхідження інформаційних агентств до складу Асоціації на рівноправних засадах забезпечує незаангажований обмін інформацією та реалізацію принципів дружби і добросусідства. Зважаючи на особистий внесок, 2013 р. В. Чамару обрано Генеральним секретарем ПАНІА.

Для В. Чамари ефективним критерієм роботи національного інформативності є рівень донесення об'єктивної інформації про позицію української сторони з усіх важливих аспектів у двосторонніх та багатосторонніх відносинах. Крім участі в міжнародних організаціях, необхідним елементом у роботі Укрінформу з покращення іміджу України стала співпраця з багатьма зарубіжними інформаційними службами й агентствами (ІТАР-ТАСС та Рейтер, а також МТІ (Угорщина), БелТА (Білорусь), ТАСР (Словаччина), ТАНЮГ (Сербія), БТА (Болгарія), Сінхуа (Китай), Ромпрес (Румунія), ХІНА (Хорватія) тощо); дипломатичними місіями іноземних держав в Україні (США, Франції, Бельгії, Нідерландів, Польщі, Румунії, Казахстану, Білорусі, Молдови, Росії, Китаю та багатьох інших); представництвами міжнародних організацій та фондів [5].

Під час керівництва В. Чамарою національним інформаційним агентством України розпочинається активна робота зі створення і розширення закордонної кореспондентської мережі. Так, було відкрито корпункти Укрінформу у стратегічно

важливих для України зарубіжних столицях – Москві, Брюсселі, Вашингтоні, Пекіні, Берліні, сусідніх державах – Польщі, Угорщині, Болгарії, а також в ОАЕ, Італії, Молдові, Швеції [1]. Важливою складовою роботи кореспондентської мережі Укрінформу В. Чамара визначає оперативну роботу зі збору, обробки та передачі достовірних журналістських матеріалів про події в інших країнах світу, які проходять за участю офіційних представників України або мають вагомий значення для забезпечення її національних інтересів. Крім того, власкери агентства регулярно готували інтерв'ю із відомими зарубіжними політичними та громадськими діячами, представниками влади, дипломатами, спортсменами, митцями, а також аналітичні коментарі, огляди зарубіжних ЗМІ щодо представлення в них української тематики.

Інтегрування українського національного інформаційного простору в міжнародний є визначальним напрямом діяльності В. Чамари, проте не єдиним. Відчутний його внесок і в розбудову внутрішнього інформполя України. Із набуттям незалежності виникла низка реальних загроз для інформаційного суверенітету держави. Упродовж багатьох років ця проблема поглиблювалась і на сьогодні є однією з найбільш актуальних.

Наявність в Україні великої кількості ЗМК, приналежних до різних фінансово-політичних кіл, зумовила виникнення інформаційного вакууму національно орієнтованої інформації, для заповнення якого державні мас-медіа не мають дієвих інструментів. У наш час в різних країнах світу відбувається переосмислення ролі й завдань національних інформаційних агентств, які виступають основними гарантами інформаційної безпеки. У цьому контексті важливим є надання Укрінформу завдяки зусиллям В. Чамари статусу національного (2000 р.) [7].

Внесок В. Чамари як представника української інформаційної еліти у розбудову вітчизняної інформаційної сфери яскраво демонструє його діяльність зі збирання, підготовки і написання матеріалів з метою висвітлення процесів ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС (1986 р.). Він виїздив у постраждалі райони з високими посадовими особами, готував офіційні матеріали про їхнє перебування там, про зустрічі та наради з членами урядової комісії штабу з ліквідації аварії, із учасниками ліквідації – військовими, вченими, шахтарями, енергетиками, а також з мешканцями навколишніх сіл, у тому числі евакуйованих, які або відмовилися залишати рідні місця, або потім повернулися і самозаселились. Ураховуючи політику тодішньої влади із замовчування достовірної інформації, журналістські матеріали В. Чамари (хоча більшість із тих повідомлень підписано ПАТАУ, що є характерним для агенційної журналістики) на цю тематику мають історичне значення для встановлення реального стану справ в умовах масштабної ядерної катастрофи.

Крім безпосередньої мас-медійної роботи, В. Чамара багато уваги приділяє професійній журналістиці, вихованню молодих репортерів. На його переконання, за умов тотальної інформатизації суспільства особливої ваги набуває

молодіжна політика. Він є автором і редактором кількох збірників нарисів та видань інших жанрів. Така діяльність є свідченням того, що передавання власного досвіду й знань – необхідна умова функціонування національної еліти.

Отже, проникнення інформації в усі сфери життєдіяльності людства є характерною рисою сучасного етапу розвитку суспільства. Інформаційна діяльність переходить з категорії допоміжної до категорії стратегічної. Від рівня розвитку інформаційної сфери залежить рівень розвитку всієї держави. Базовою складовою частиною сучасного інформаційного простору є ЗМК. Завдяки можливості швидко охоплювати численні аудиторії, вони мають величезний вплив на громадську думку населення. У зв'язку з цим пріоритетними напрямками внутрішньої і зовнішньої політики будь-якої держави мають бути захист національних інтересів та активне просування національної ідеї в інформаційному середовищі.

За таких умов національна еліта є потужною рушійною силою, здатною прискорити процеси утвердження країни як повноправного члена світової спільноти. Одним із яскравих представників інформаційної еліти України є Віктор Федорович Чамара, життєвий і творчий шлях якого є підтвердженням послідовних, систематичних і цілеспрямованих дій, спрямованих на посилення авторитету, зміцнення міжнародних позицій та іміджу, захисту вітчизняного інформаційного простору держави відповідно до національних інтересів українського народу.

1. *Базиліак Д.* Ставка на достовірність [Електронний ресурс] / Д. Базиліак // День. – 2002. – № 157. – Режим доступу: <http://www.day.kiev.ua/uk/article/podrobici/stavka-na-dostovirnist>.
2. *Карлова В. В.* Національна еліта в незалежній Україні: проблеми становлення та функціонування [Електронний ресурс] / В. В. Карлова // Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського: офіційний сайт. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum_%20/Nvamu_uprav/2010_4/14.pdf.
3. *Литвиненко О. В.* Спеціальні інформаційні операції [Електронний ресурс]: монографія / О. В. Литвиненко. – К.: НІСД, 1999. – Режим доступу: http://old.niss.gov.ua/book/Litv/008_2.htm.
4. *Пірен М.* Українська еліта і проблеми модернізації суспільства [Електронний ресурс] / М. Пірен // І: незалежний культурологічний часопис. – 2006. – № 45. – Режим доступу: <http://www.ji.lviv.ua/n45texts/piren.htm>.
5. Про агентство [Електронний ресурс] // Українське національне інформаційне агентство «Укрінформ»: офіційний сайт – Режим доступу: http://www.ukrinform.ua/ukr/page/about_agency.
6. Про затвердження Статуту та інші питання Українського національного інформаційного агентства «Укрінформ»: Постанова Кабінету Міністрів України від 15.07.1997 № 749 (зі змінами та доповненнями). [Електронний ресурс] // Верховна Рада України: офіційний сайт. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/749-97-%D0%BF>.
7. Про надання Державному інформаційному агентству України (ДІНАУ) статусу національного: Указ Президента України від 14.11.2000 № 1230/2000 [Електронний ресурс] // Верховна Рада України: офіційний сайт. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1230/2000>.
8. *Тиравський В.* Українська еліта: нелегкий шлях самоідентифікації [Електронний ресурс] / В. Тиравський // День. – 2003. – № 133. – Режим доступу: <http://www.day.kiev.ua/uk/article/poshta-dnya/ukrayinska-elita-nelegkiy-shlyah-samoidentifikaciyi>.